

No 000183

DOGRI
Paper II
(Literature)

Time Allowed : Three Hours**Maximum Marks : 300****INSTRUCTIONS**

Candidates should attempt questions 1 and 5 which are compulsory, and any THREE of the remaining questions, selecting at least ONE question from each Section.

The number of marks carried by each question is indicated at the end of the question.

Answers must be written in Dogri.

SECTION A

1. हेठ दिते गेदे पਦਾਂਸ਼ੋ ਚਾ ਕੁ'ਨੇਂ ਤ੍ਰਿੱਊ ਦੀ ਸੰਦਰਭ ਸਮੇਤ ਵਾਖਿਆ ਕਰੋ ਤੇ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਸ਼ਬਦੇ ਦੀ ਵਾਖਿਆ ਬੀ ਕਰੋ : $20 \times 3 = 60$

(ਕ) ਏਹ ਜਾਗ ਜਾਨ ਮੁਸਾਫਰਖਾਨਾ,
 ਘੜੀ ਦਾ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ।
 ਦਿਨ ਚਢੇਆ, ਪੇਈ ਆਪ-ਧੜਪਫੀ,
 ਕੁ'ਨ ਮੇਰਾ ਕੁ'ਨ ਤੇਰਾ ।
 ਕੋਈ ਟੁਰਦਾ ਦਿਨਾ ~~ਦੇਖੁੰਦੇ~~
 ਕੋਈ ਟੁਰੈ ਸਬੇਲਲਾ ।

(ख) निकके-निकके पत्तरें च उतरी ऐ ठार,
 मड़े थर-थर कम्बी-कम्बी नीले होई गेन ।
 बूंह गड़ी दा फगड़ी नुहालै जियां अम्बड़ी,
 चढ़ेआ गुहाड़ हत्थ हौले होई गे न ।
 बेलें कच्छा बूटा मंगै कलियां दुहारियां, तां
 मिगी इ'यां झाल पेआ जियां कोई आया ऐ ।

(ग) माए, सन्दली, गलाबी, सुहे सालूं आलियां,
 कियां दौड़दियां हिरणियां मारी छालियां ।
 माए, जोबनै दे भारै कन्नै नीन्दड़ियां होन,
 जियां झुकी-झुकी पौन चम्बे दियां डालियां ।

(घ) गडिंजा-गडिंजा गड़ गजदा मारू,
 युद्धें दे वीर तुफानें दे तारू ।
 डोगरे शेर मदानें दे चाढू,
 सवै-सवै पर इक्कला भारू ।

2. डोगरी रामायण दे 'बाल-कांड' दियां घटनां नजरी च रखदे होई स्पश्ट करो जे एह रचना किन्नी-क मौलिक ऐ ते किन्नी अनूदित, डोगरा-संस्कृति दी इन्दे च झलक कुस हृद तगर ऐ ?

60

3. डॉ. जितेन्द्र उधमपुरी, दर्शन'दर्शी' ते नरसिंह देव जम्बाल हुन्दे चा कु'नै द'ऊं शायरें दी गजलगोई पर तफसील च अपने बचार प्रगट करो ।

60

4. प्रो. रामनाथ शास्त्री होरें साहित्य दी लगभग हर विधा च सरोखड़ बादधा कीता ते कविता च बी उंदा अनमोल जोगदान ऐ । इस गल्ला दी रोशनी च रामनाथ शास्त्री हुन्दी कविता दियें भाव-गत ते कला-सरबन्धी बरीशैताएं दा तफसीली ब्यौरा देओ ।

60

SECTION B

5. हੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗੇਂਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਕੁਝ ਨੇ ਤ੍ਰੈਂਕਿਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਨ ਦੱਸਦੇ ਹੋਈ ਵਾਖਿਆ ਕਰੋ ਤੇ ਲੋਡਿੰਗ ਦੀ ਟਿਪਣੀ ਕੀ ਕਰੋ : $20 \times 3 = 60$

(ਕ) ਇਕ ਹਾਦਸੇ ਨੇ ਅਜਧ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੁਖ ਮੋਡਿਏ ਰਕਖੀ ਦਿੱਤਾ ਹਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੈਕੋਨੀ ਘੂਸਤੀ ਦਾ ਇਕ ਕੋਣ ਰਤ੍ਨ ਦੇ ਛਾਪੇ ਹੇਠ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੇਆ ਹਾ। ਬਾਪੂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸ਼ਕਾਰ ਹੋਈ ਗੇ ਹੈ। ਸੰਭਾਂ ਬੇਲਲੈ ਅਪਨੀ ਘੂਸਤੀ ਦੀ ਸੈਕਲਾ ਪਰ ਦੀਵਾਨ ਮੋਟਰਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾ ਕਰਦੇ ਹੈ। ਤਥੇਂ ਪਾਰਟ-ਟਾਇਮ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਹੈ। ਭਾਰੇ ਪੇਹਿਯੇ ਹੇਠ ਓਹ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੈਕਲ ਦਬੋਈ ਮਨਧੋਈ ਗੇ ਹੈ। ਓਹ ਮੁੜਦਾ ਸ਼ਹਲਨੇ ਗਿੱਤੈ ਦੁਏ ਦਿਨ ਗੈ ਪੁਜ਼ੀ ਸਕੇਅਾ ਹਾ।

(ਖ) ਹਰ ਗ੍ਰਾਂ ਤੇ ਹਰ ਪਦ੍ਦਰਾ ਚ ਨੇਹ ਜਾਗਤ-ਪ੍ਰਗਤ ਹੋਂਦੇ ਨ, ਜਢੇ ਸੋਚਦੇ ਨ ਜੇ ਦੁਨਿਆਂ ਚ ਇਕ ਊਏ ਨੇਹ ਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੀ ਜੁਆਨੀ ਆਈ ਏ ਤੇ ਓਹ ਜਮ੍ਮੇ ਦੇ ਗੈ ਇਸ ਲੋਈ ਨ ਜੇ ਤਾਹੀਂ-ਤੁਆਹੀਂ ਗੀਤਡੂ-ਸੀਤਡੂ ਗਾਇਏ, ਲੋਕੇਂ ਦਿਧੇਂ ਜੁਆਨ ਕੁਝਿਧੇਂ ਤੇ ਨਾਰੇਂ ਦੇ ਮਨ ਭਰਮਾਨ ਤੇ ਇਸ ਧਰਤਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹੀ ਖੌਦਲ ਪਾਨ ਜੇ ਚਕਕਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੈ ਕਿਸੇ ਕਹਾਨਿਧੇਂ ਦੀ ਰਣਕ ਸਨੋਚੈ।

(ਗ) ਅਮਰ ਭਾਪਾ ਛੜਾ ਤੇਰਾ ਲਾਡਲਾ ਨੇਈ ਮਾਂ। ਭਾਰਤਮਾਤਾ ਦਾ ਕੀ ਲਾਲ ਏ। ਜਿਸਨੇ ਇਕ ਅਗਲੇ ਮੋਰਚੇ ਪਰ, ਗਿਨਤਰੀ ਦੇ ਕਿਥਾ ਸਪਾਇਧੇਂ ਦੀ ਮਦਦੀ ਕਨੈ, ਸ਼ਤਰੂ ਦੇ ਕਦੇਂ ਨੇਈ ਮੁਕਕਨੇ ਆਹਲੇ ਹੌਡ ਦਾ ਸੂਹੂ ਮੋਡਿਏ ਰਕਖੀ ਦਿੱਤਾ। ਬਫਾਨੀ ਫਾਡੇ ਦੀ ਚੋਟੀ ਪਰ ਬਨੀ ਦੀ ਇਸ ਭਾਰਤੀ ਚੌਕੀ ਪਰ ਅਦ੍ਧੀ ਰਾਤਿਂ ਸ਼ਤਰੂ ਨੇ ਕੋਈ ਬਾਰੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਰੋਂ ਹਰ ਬਾਰੀ ਸ਼ਤਰੂ ਗੀ ਪਿਛੇਂ ਹਟਨੇ ਪਰ ਮਜਬੂਰ ਕਰੀ ਦਿੱਤਾ।

- (घ) भैने तूं बड़ी भोली ऐं । एह सब गल्लां गरीबें गी
 ठग्गने आस्तै ढंग न तां जे गरीब अपना बदला नेई लेई
 बौहन । ते जे गरीब बदले लेई लैन तां एह राजवाड़े,
 जैलदार शाह-शाहुकार इक्क दिन बी नेई रेही सकदे । एह
 गल्लां इ'नें ते इ'न्दें झोल्ली-चुक्कें बनादियां न । तूं मेरी
 गल्लें गी सोचेआं ते थिरी अपनी गरीबी कत्रै जोड़ेआं ते
 समझा औग । गरीब मैहनत करियै बी दुखी ऐ ते अमीर
 बिजन मैहनती बी सुखी ऐ ।
6. 'कैदी' उपन्यास दी प्रमुख नारी पात्र बारै एह आकर्खना जे
 "भागां भारती साहित्य च इक अमर चरित्तर ऐ । भागां इक
 मसाल ऐ इक्क बचारधारा ऐ ।" कुत्थुं तगर ठीक होई
 सकदा ऐ ? उपन्यास दे इस पात्र बारै तुंदी अपनी केह राझ
 ऐ ? 60
7. सत्तरंग एकांकी संग्रह दे 'मैले दर्पण धुंधले चेहरे', 'कर्तव्य'
 ते 'कागदें दे फुल्ल' चा कु'नें द'ऊं एकांकियें दी चर्चा बस्तार
 च करो । 60
8. विश्वनाथ खजूरिया ते शिवनाथ हुन्दी निबन्ध-लेखनकला दा
 मूल्यांकन करो । 60